

higijene uopće, a dječje napose. — D. Organizacija Podmlatka Crvenoga Krsta kao odgovorna i humana ustanova.

— Početni pouk v čitanju zemljevidov je pravlahak za učence in učitelja, ako se uporablja pri njem ročni zemljevid dotične kulturne skupine, v kateri se nahaja njegova šola. Naj najdejo učenci v takem zemljevidu vse zemljepisne pojme, kar vidijo v svojem okolišju v naravi. S kakšnim veseljem zanimanjem sodelujejo učenci pri takem pouku in kako lahko se dosežajo dobri uspehi, to ve vsak sam če je že poizkusil. Pri Učit. domu v Mariboru je dobili ročne zemljevide sledečih kulturnih skupin: Pohorje-Kozjak, Slovenske gorice-Ptujsko polje, Prekmurje, Celjska kotlina-Posavje in Kamniške planine. Torej ne mučite sebe in učencev z abstrakcijo v tem predmetu in uporabljajte te zemljevide!

— Izvor izredne nadarjenosti otrok. Profesor psihologije na univerzi v Chicagu, L. Thurstone, je izvršil pri 1500 družinah raziskovanja, da bi dognal pogoje pod katerimi se rodijo izredno nadarjeni otroci. Izpraševal je družine iz raznih društvenih slojev in vršil medsebojno primerjanje otrok, ki so zrasli v isti družini in pod istimi pogoji. Nikjer ni ugotovil, da bi bili otroci mlajših staršev manj inteligentni od otrok starejših staršev. Ravno tako nima vpliva na duševno moč potomcev razlika v letih med roditelji in tudi ne čestit porodi. Z raziskovanjem inteligence je ugotovljeno, da zaostajajo prvorojenci po svojem duševnem razvoju za otroci, ki so rojeni pozneje. Prof. Thurstone je tudi opazil, da so pozneje rojeni otroci bistrejši nego drugi. Pri proučevanju 362 družin z dvema otroci se je pokazalo, da so stali mlajši otroci (inteligentno) povprečno za 3 poene nad starejšimi. Čim večja je bila družina, tem bolj je stopnjama prehajala inteligenca na pozneje rojene otroke. V družini s petimi otroci je bila razlika med petim in prvim otrokom za 10 poenov, a navadno je stal peti otrok za 3 poene nad vsemi ostalimi.

— Brezčični brzojav in kinematograf v šoli, je naslov časopisa, ki ga izdaja generalna direkcija narodne prosvete v Maroku. Ta list poudarja veliko važnost radioaparata in kinematografa za šolo. Ni pa ostalo le pri besedah. Že v letu 1928. so imele 23 šole svoj radio in 1. januarja t. l. je dala direkcija šolam štiri deset sprejemnih radioaparatorov. Oddajna postaja prireja posebna predavanja in koncerte za šole. Učenci so se tudi naučili že več pesmic potom radio in tudi pravilno čitanje se poučuje po radiu. — Letos sta razpisana v Maroku dva natečaja. Prvi za »Najboljši tekst lekcij za radio«, drugi pa za »Najboljši letni program lekcij za radio«.

— Pouk na praških poizkusnih diferenciranih meščanskih šolah. Na praških poizkusnih šolah se uporablja pri pouku češčine resnično litararno delo in ne odlomek iz čitanke. O prebranem napravijo dijaki referate, ki se potem v šoli preberijo in popravijo z ozirom na slog, pravopis in vsebino. Pravopisne poplave so razredne ali pa si dijaki zamenjajo naloge in jih drug drugemu popravijo. Končna poprava in poprava takozvanih nalog za preizkušnje pripada seveda učitelju.

Za zemljepis, prirodopis in računstvo se poslužujejo za te zavode predpisanih učnih knjig. Poleg tega so za vsak predmet na razpolago še drugi pripomočki, knjige in primerna literatura (Mali Brehm, potopisi itd.). Učitelj si navadno napravi učni načrt za ves teden, kamor napiše stvarino, ki jo bo obravnaval, navede knjigo in stran, kjer naj dijak išče podatke za gotov učni problem, ali pa določi učne probleme, o katerih naj se dijak sam pouči in jih tudi izvrši. (Računstvo, geometrija itd.). Opombe se zapisujejo v dnevnik, o dejstvih iz naučnih predmetov pa se napišejo referati. Glavno delo se izvrši vedno v šoli, nekaj malega pa se obravnava kot domača vaja. Jasno je torej, da se v poizkusnih šolah jako mnogo piše. Papirja se silno veliko porabi. Za vsakega dijaka se morajo na razmnoževalnih aparatih pripraviti testi, pismene priprave, pregledi itd. In vendar ni mogoče govoriti o papirnatem šolstvu, zakaj učiteljeva beseda je obdržala svoje mesto, kakršnega je imela, toda učitelj je postal dijakov sodelavec, pomaga mu, kjer je potrebno, odnosno če ga dijak pokliče pri težjih problemih na pomoč. Pri stvarih, kjer bi rešitev zahtevala preveč časa ali pa bi presežala dijakove moči, nastopi učitelj s svojo razlago. Učitelj mora poiskati pravo mero med samoučenjem dijaka in svojo razlago, da bi ne bilo zaradi predolga sedenja ogroženo zdravje mladine. Pri prirodopisu se posebno uveljavlja delovna metoda; lastni poizkusi in samostojna opazovanja so os tega pouka. Napredek dijakov se meri s testi. Tako je n. pr. imel 1 računski test 100 računskih dejstev, t. j. primerov mehaničnega čitanja enošteviličnih števil. Trajal je 10 minut. Test brez napake je bil ocenjen s 100%, vsaka napaka večja za 1%. Če je računskih, pravopisnih ali drugih dejstev manj, se ocenjujejo po 2%, 5%, 10% itd. Gotovo, večjo napako je mogoče oceniti tudi višje. Meja n. pr. 60% znači že zadosten uspeh. Boljši redi se preračunavajo od 60% do 100%. Testi se dajejo navadno enkrat mesečno, v naučnih predmetih pa bolj pogosto. Tukaj jih nadomeščajo naloge. Skupni izkazi za posamezne razrede ali dijake in medsebojno primerjanje letnih psiholoških testov krasno ponazorijo padanje ali dvigovanje dijakovega napredka in tudi pokaže, kako se spoznajo vzroki nenapredovanja.

— Radio v ameriških šolah. V zadnjem času so pričeli v Ameriki uvajati v šole radio in sedaj služi v mnogih (posebno mestnih) kot glavno učno in vzgojno sredstvo. Država Ohio je že votala potrebno vsoto za izboljšanje početnega pouka in vzgoje s pomočjo radia in se je v tej državi javilo že 1200 šol.

ZAKON O NARODNIH ŠOLAH

s kratko razlago in stvarnim kazalom ter z dodatkom predpisov drugih zakonov, ki so v zvezi z zakonom o narodnih šolah: zakonom za srednje šole, zakonom o učiteljskih, zakonom o učbenikih za narodne meščanske, učitelje in srednje šole ter podatki iz upravnih zakonov: o banski upravi, o organizaciji obče uprave, kar ima zvezo z narodno šolo in učiteljstvom narodnih šol

le izšel

za šole, krajevne šolske odbore, urade in učiteljstvo

V ZALOŽBI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI

CENA: 22 Din

Zaradi interpretacije, ki je pridejana zakonu o narodnih šolah v zvezi z drugimi zakoni, je nujno potreben ta zakon vsakemu učitelju.

da ji bodo v najkrajšem času nabavila in instalirala sprejemne radio-aparate. — S 4. februarjem t. l. je začela neka oddajna postaja s sezijo predavanj za otroke od 11 do 15 let in to dvakrat tedensko po pol ure. Agrikulturni kolegi v poljedelskih državah U. S. so instalirali svoje posebne radio oddajne postaje, ki oddajajo predavanja o kmetijstvu, kmetijskih strojih, živinoreji, sadjarstvu, gošpodinjstvu itd. Kot primer navedemo izvešček iz enodnevnega programa teh postaj: Dopolodne: ob 8. uri godba in telovadba pod vodstvom strokovnjaka, ob 10. uri dobivajo gospodinjke navodila glede jedilnega lista in druga navodila v gospodinjstvu. Poldne: ob 12:30 uri vremenska, tržna in borzna poročila, ob 16:30 dečki in deklice poslušajo poročila o svojih klubih in društvih, ob 17. izčrpana poročila o prometu v Chicagu in Cansas City, nekatere oddajne postaje poročajo tudi o sportnih prireditvah.

— Akcija otrok za mir po radiu. V okviru Lige za Društva narodov pozivajo varleški otroci (Anglija) svoje tovariše iz vsega sveta da proslave 18. maj kot obletnico prve haške konference leta 1899. Ta dan so krstili kot dan dobre volje. Slavnosti po šolah imajo namen, da otrokom s petjem, živimi slikami recitacijami in igrami vcepijo zavest o potrebi mednarodnega prijateljstva. Leta 1922. pa se je zveza poslužila radia, da je po njem angleška deca sporočila deci vsega sveta blagovest ljubezni med narodi. — Pozvalo je, naj store otroci vsakega naroda isto po svojih postajah. Ta institucija je našla močnejši odziv po vseh deželah in podpredsednik angleške zveze za Društva narodov G. Gwilym Davies sporoča, da se je odzvalo lani 48 narodnosti. Med petimi postajami, ki jih v svoji okrožnici posebej omenja je tudi »Radio Ljubljana«, ki se je bil lanskemu pozivu odzval, kar bo storil seveda tudi letos.

T. R. L.

— Dom za ubogo siročad v Hrvatskem Leskovcu pri Zagrebu, v katerem je 65 siromanih otrok brez staršev v starosti od 2 do 14 let, so posetili te dni zastopniki Dr. A. Wander d. d., ki je poklonila že prej gotovo količino Ovomaltine za zajtrk najslabotnejšim otrokom za zimski čas. Otroci so zastopniku tvrdke zelo pohvalili Ovomaltine, in če sestre, ki ta dom opravljajo, so izjavile, da je ta zajtrk za otroke izobren ker dobivajo po njem boljši tek in se redijo. Obenem pa so se tvrdili Dr. Wander d. d. zahvalile za ta zajtrk, ki ga prireja siromašnim otrokom.

— Evangelski šoli v Zagrebu je že lani dajala tvrdka Dr. Wander d. d. nekaj mesecev brezplačni zajtrk za 25 siromašnih učencev. Že lani je konstatiral upravitelj te šole, da so otroci, ki so uživali Ovomaltine, pridobili na telesni teži in višini. — Zaradi tega so uvedli na tej šoli vsakodnevno kuhanje Ovomaltine. Otroci premožnejših staršev plačujejo za zajtrk po 2 Din.

— Dr. A. Wander d. d. je poklonila 30 najslabotnejšim otrokom iz osnovne šole na Borongaju gotovo količino svojega izdelka Ovomaltine z mlekom in sladkorjem. Ti učenci, po večini siromašnih staršev, so dobivali od tega v šoli zajtrk, ki jim je zelo ugajal in se je opazil na njih kmalu viden telesni napredek. Vsi ti otroci so v kratkem času pridobili 1/2 do 1 kg na svoji telesni teži.

— Ob priliki izletov v Celje priporočamo obisk gostilne »Skalna klet«. Natančneje v današnjem oglasu.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Slovenskim pisateljicam!

Razpis natečaja.

Belo-modra knjižnica razpisuje 2 nagradi, in sicer:

I. nagrada 1000 Din

za najboljše leposlovno delo za odrasle, in

II. nagrada 1000 Din

za najboljše mladinsko knjigo.

Poleg nagrad izplača tudi običajni honorar.

Tekmujejo lahko samo slovenske pisateljice. Leposlovna knjiga naj obsega ca. 6 tiskovnih pol, mladinska pa ca. 5 tiskovnih pol. Rokopisi naj se pošljejo do 1. junija t. l. na naslov:

Belo-modra knjižnica, Ljubljana, Dunajska cesta 1a v., in naj bodo opremljeni z geslom. Ime avtorice naj bo napisano na posebnem listku v zalepljeni kuverti. Kuverta naj nosi isto geslo kot rokopis in priložena rokopisu.

Stanovska organizacija UJU iz društev:

Poročila:

+ PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 10. februarja v Ptuj.

Situacijsko poročilo. Število učiteljstva v okraju je 165, število članstva v okraju je 153, število udeležencev pri zborovanju je 117, t. j. 76,4%.

Ob določenem uri otvoril tov. predsednik zborovanje. Omenil, da v organizaciji ni prave sloge: sloga jači; samo močan ima lahko uspehe, lahko doseže marsikaj, če že ne vsega. Skrbeti bo treba, da bo organizacija v slogi svojega članstva dnevno jačja, da bo premagala z lahkoto vse ovire, ki ji danes zastavljajo pot do zaželenega cilja.

Tov. Jurančič in Hribernik ter tovarišici Flere in Mlakar so novi člani društva.

Poročilo o seji širjega sosveta v Celju poda tov. predsednik. Na seji je poročal tudi tov. Flere o zakonu. Izvedeli smo ves križev pot, ki ga je hodil osnovnošolski zakon. Tov. predsednik je poročal tudi o predlogih »in suspensio« in njih neslavnem koncu.

Apeliral je ponovno zlasti na mlajše članstvo naj stopi na plan, ter naj agilno poče po delu.

Za turnejo Učiteljskega pevskega zbora bo društvo poslalo predpisani prispevek.

Projekt pravil UJU se bo po sklepu zbora pretresal na prihodnjem zborovanju.

Tov. Musek poroča o akciji deputacije poverjenstva pri merodajnih faktorjih v Beogradu.

Učiteljstvo se ni doseglo svojih pravic in obsoja vsa nesoglasja, ki se vrše baš v najkriticnejšem času v učiteljskih združenjih. Apeliramo na vsa poverjenstva, zlasti pa na vrhovno vodstvo organizacije in na Izvršni odbor v Beogradu, da složno zastavljajo vse sile za izboljšanje učiteljskega položaja.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Glede zavrnjenih članov za »Popotnika« se pooblašča odbor, da članke prouči ter sklepa, se li naj isti res zavrnejo ali pa natisnejo v »Popotniku«.

V debato, ki se je otvorila o poročilih, so posegali tov. Musek, Lešnik, Jančič, Jurančič, Troha, Sterk, Jarc, Rusjan, Kanceler.

Poročila so se vzela na znanje.

Samoizobrazba. Poročilo o delovanju krožkov je izostalo.

Šolska reforma. Tovarišica Troha je poročala poročilo o ekskurziji pedagoške centrale na Dunaj. Podala je izčrpen, vseskozi objektivni pregled ekskurzije, ki se je zlasti v tem odlikovala, da je nudil poslušalcem priliko zasledovati razvoj šolske reforme iz prvih početkov do skoro popolnega razvoja.

Navzoči so ji bili zahvalni za izvajanja.

Tov. Musek obžaluje, da se ni Fleretova knjiga za 1. razred upeljala na več šolah, ker se dosežajo z njo prav lepi uspehi v čitanju.

Izvenšolsko delo. Tudi ta točka se zaradi pomanjkanja časa ni obravnavala.

Slučajnosti. Tov. Čokl je v humorističnem, mestoma seveda resnem referatu, zavračal izvajanja tov. Maričec Dolenčeve v članku: Samouprava učiteljstva na šoli. Upravitelj vrši na šoli predpisane dolžnosti. Ta je strožji in popustljivejši. Mlajše učiteljstvo ni ustaljeno, ima precej široke pojme o službenih dolžnostih. Če so res kje razmere take, da drugje upravitelju žena, ki ni učiteljica, ter je nenaklonjena zlasti učiteljicam, naj vrše te lepo izvenšolsko delo s tem, da tako ženo z ljubeznjivostjo dvigajo na svoj nivo. Idila, ki jo odkriva tov. Dolenčeva v svojem članku o samoupravi, je morda lepa, a za danes neizvedljiva, ker ji manjkajo prav vsi pogoji. Sicer pa bo menda tudi tu na mestu pregovor: Vsak pometaj pred svojim pragom, pa bo povsodi vse čisto.

V debato so posegeli tov. Jančič Šestan, Lešnik, Pahor, Sterk.

Tov. Lovrec pa prosi naslednje:

Ker je kr. banska uprava izdala odlok, da se usposobljenostni izpiti polagajo samo v jesenskem roku, bi bilo s tem prikrajšano mnogo bivših volonterjev, ki so bili leta 1928. nastavljeni komaj decembra in jim bo manjkalo samo par tednov do polne predpisane dobe za polaganje usposobljenostnega izpita v letošnjem jesenskem roku. Zato se prosi UJU poverjenstvo, da posreduje pri ministrstvu prosvete naj ono odredi, da se pri puste prizadeti še k letošnjemu jesenskemu usposobljenostnemu izpitu, ali pa, da se vršijo izpiti šele potem, ko bodo dovršili vo-

lonterji predpisano dobo prakse, t. j. decembra meseca, sicer so oškodovani za eno leto.

Tov. Jančič je nato vsestransko pojasnil pomen Učiteljske gospodarske poslovalnice, naglašal velik gospodarski moment za organizacijo in šolo, ter vabil vse, da se izprno poslužujejo te velevažne institucije, za katero se zanimajo tudi ostali jugoslovenski učitelji.

Tov. Musek zahteva, da se pri vsakem zborovanju imenujejo šole, katerih učiteljstvo dva meseca ni plačalo članarine.

Prihodnje zborovanje bo 5. aprila.

D. I. Šestan, t. č. preds. Kaukler V., tajnica.

+UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ LAŠKO je zborovalo dne 8. marca 1930. v osnovni šoli na Zidanem mostu.

Od 124 članov je bilo 58 navzočih, t. j. 46,8%.

Predsednik društva tov. Plavšak otvoril ob določenem uri zborovanje, pozdravi navzoče, posebno še vseučiliškega profesorja gosp. dr. Ozvalda, ki se je radevolje odzval naši prošnji ter prevzel predavanje o temi »Poizkus zaključne sodbe o novi šoli«. — Dalje pozdravi sreskega referenta g. Potočnika ter v naš okraj novodošlo tovarišico gdč. Drolčevu. — V svojem pozdravnem govoru čestita tovarišema Vidmar, ki sta razstavila svoja umetniška dela v Londonu. — Spominja se ustanovitve Sokola kraljevine Jugoslavije ter vabi vse tovariše in tovariše, da posvetijo vse svoje moči tej prekoristni organizaciji. — Končno pozove navzoče, da zaključijo trikratni »Slava« T. G. Masaryku, predsedniku Čehoslovaške, ki ravno te dni obhaja svojo 80letnico, katero na slovesen način proslavlja bratska kot tudi naša država.

I. G. prof. dr. Ozvald je v globoko zasnovanem svojem govoru obrazložil zahteve nove šole, ki so v svojem jedru le stare misli podane v novi obliki. Navzoči so z velikim zanimanjem in odobravanjem sledili izvajanjem g. profesorja. Predsednik tov. Plavšak naprosi g. profesorja, da objavi svoje predavanje v »Popotniku«, da bodo tovariši zamo gli temeljito proučiti predavateljeve misli, na kar naj bi se o priliki enega prihodnjih zborovanj vršil razgovor. Ker nekateri dvomijo, da bo uredniški konzorcij »Popotnika« priobčil predavanje v »Popotniku«, se je osvojil sledeči sklep:

Predavanje vseučil. prof. g. dr. Ozvalda se naj v celoti objavi v prihodnji številki »Popotnika«. Nato se bode vršil razgovor o predavanju šele na prihodnjem zborovanju, ki se ga na prošnjo članstva udeleži tudi g. prof. dr. Ozvald.

Poverjenstvo se poziva, da izvede brez-pogojno sklep glede objave predavanja pri uredništvu »Popotnika«.

Nato se g. prof. še posebej zahvali gosp. sreski referent g. Potočnik v svojem, kot tudi v imenu vsega učiteljstva, za nadvse zanimivo predavanje. Pozdravlja sklep, da naj se vrši razgovor po objavi predavanja v »Popotniku« in konstatira s posebnim zadovoljstvom, da je g. prof. obljubil prisostvovati temu razgovoru.

II. V zadevi obravnavanja predlogov učiteljskih društev za pokrajinsko skupščino se osvoje sledeči sklepi:

1. Učiteljsko društvo za srez Laško je proti pobiranju mesečnih prispevkov po 1 Din od člana za Učit. dom. Članarina je že itak previsoka in se ne sme pod nobenim pogojem še zvišati. Ako je možno, naj se v ta namen uporabi event. kakšna postavka v okvirju sedanje članarine. Poleg tega je društvo mnenja, da naj slične institucije podpira s čistim dobičkom UGP, katere člani smo itak vsi posamezniki.

2. Zadevno povrnitve potnih stroškov delegatom za pokrajinsko skupščino in seje širjega sosveta iz blagajne poverjenstva UJU društvo soglasno sprejme predlog novomeškega društva s pogojem, da prispevek ne bo previsok.

3. Glede razdelitve organizacije UJU priporoča društvo, da tvori Udruženje 9 sekcij, oziroma 9 poverjenstev UJU, ki bi se krila s teritorijem banovin.

4. Po prečitaniu dopisa UJU poverjenstvo Ljubljana — obrazložitev stališča učiteljstva na merodajnih mestih v pogledu občega pravilnika k § 181. zakona o narodnih šolah se soglasno sklene:

»Vsebinsa dopisa pov. UJU Ljubljana št. 710 potrjuje prepričanje članstva Učit. društva UJU za srez Laško, da se poverjenstvo vestno in neumorno trudi za izboljšanje gnotnega položaja. Uverjeni smo, da bode poverjenstvo tudi v bodoče trdno vztrajalo, da se ugodni upravičenim zahtevam učiteljstva ter izrekamo naslovu za dosedanj smoteno delovanje našo najiskrenejšo zahvalo in priznanje.

5. Predsednik apelira na članstvo, da ugodno prošnji UGP, ki prosi za potrebne pristopnice v kolikor se to še ni zgodilo.

6. Nadalje poziva navzoče, da tudi letos store vse, kar je potrebno v dosegu čim najboljšega uspeha za Mladinsko Matico.

7. Glede nesporazuma med poverjenstvom in uredniškim konzorcijem »Popotnika« — zaradi objavljenja gotovih člankov — se članstvo popolnoma strinja s postopkom poverjenstva.

8. Event. spreminjalni predlogi k pravilniku UJU naj se vpošiljajo na društveni odbor, ki jih bo pretresal na svoji prihodnji odborovi seji, ter o sklepih naknadno poročal.

9. Odobri se po blagajniku izplačana vsota, ki se je v naprej nakazala Učit. pevskemu zboru, ki je te dni odpotoval na Čehoslovaško. Tovarišem pevcem želimo kar največ uspeha.

Končno se je osvojil predlog zborovati prihodnjič v prvi polovici meseca aprila.

Rob. Plavšak, t. č. preds. A. Jesih, t. č. tajnik.

OBLACILNICA ZA SLOVENIJO

LIUBLJANA, Miklošičev. cesta 7

priloga voja bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih školskih, nemških in angleških tovarov. Bravni namizni dobe bogo tudi na obroke proti predložitvi legitimacij.

FOTO-APARATE

kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik

Ljubljana, Stari trg 9.

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKO-SEVNISKI OKRAJ je zborovalo dne 8. marca v Brežicah.

Tovariš predsednik je otvoril zborovanje ter pozdravil navzoče zborovalce. Od 101 vpisanega člana je bilo 66 navzočih.

Pri čitanju dopisov glede spornih članov »Popotnika« se je razvila živahna debata, katero so zborovalci zaključili z odobrenjem stališča, ki ga je zavzel odbor. Navzoči soglašajo tudi s sklepi odbora glede izmenjave pravil ter glede dela centrale v Beogradu. — K dopisu glede propagande za Mladinsko Matico je sklenil celokupni učiteljski zbor sledeče:

Poverjeništvu UJU v Ljubljani naj vpliva na uredništvo »Našega rodu«, da bi bil ta bolj mladinski.

Tovariš nadzornik Drnovšek je prečital učiteljsko smernice in navodila za »Domo« znanstveno čitanko, ter je bil na razpolago za eventualne predloge in vprašanja. — Učiteljsko se v svojem umenju udeležuje, da čim prej uresniči to idejo.

Tovariš predsednik je prečital pravila UJU ter je stavljal predlog, ali naj ostanemo pri stari razdelitvi na poverjeništa ali naj bi bila nova razdelitev po banovinah. Članstvo glasuje po kratki debati za boljše in primernejšo razdelitev v 9 sekcij, t. j. po banovinah.

Pri slučajnostih sklenjeno navzoči, da se bo vršilo prihodnje zborovanje na Senovem. **Jakopec**, preds. **Straus M.**, t. č. tajnica.

KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo 15. marca 1930. v Domžalah. Od 130 uč. v srezi je včlanjenih 106 tovarišev(ice). Zborovanja se je udeležilo 68 članov, kar odgovarja 81% udeležbi.

I. Poseben pozdrav tov. predsednika je veljal novo došli tovariš(ice): Urbančič A., Likar Pintar, Ostanek in Krušič.

II. **Samoizobrazba:** Gospod sreski šolski referent tovariš Lukežič Gustav nam je v krasno izdelanem referatu podal misli in smernice, kako seznanjamo našo mladino s slovenskimi pesniki in p. satelji. Za svoja temeljita izvajanja je žel burno priznanje.

III. **Stanovske zadeve:** V živahnih debatah so se razmotrile razne stanovske zadeve v smislu raznih okrožnic.

Sklepi: 1. K dopisu pov. 716 v zadevi objavljanju spornih članov — soglasno mnenje članov: Uredniški konzorcij je do gotove meje avtonomen. Poverjeništvu pa ima pravico in celo dolžnost, da ne dovoli objave članov, ki so v kvar ugledu šole in stanu.

2. Mesečni prispevek 1 Din za Učiteljski dom se z veliko večino odobri.

3. K referatu tov. Stenoveca o pravih UJU izdelaj odbor eventualne predloge.

4. Od Kmetijske družbe zahtevamo, da postanejo učitelji polnopravni člani.

5. Poverjeništvu UJU Ljubljana izrekamo posebno zahvalo za delo na pravilniku k šolskemu zakonu.

6. Vse knjižarne in založništva opozarjamo, da smatramo vse pošiljke, naslovljene na učiteljsko ali šole in ki niso bile naročene — kot darilo pošiljateljca prizadeti šoli. Prihodnje zborovanje bo maja.

Mayer, I. r. **Arrigler, I. r.**

GORNJEGRANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo svoje zborovanje dne 8. marca 1930. v Šmartnem ob Dreti.

Dnevni red: 1. Predsednikovo poročilo — tekoče zadeve. 2. Poročilo o seji širjega sosveta v Celju. 3. Predavanje: Vzgojna naloga šolskega čtiva. 4. Dopisi. 5. Slučajnosti. **Statistika:** Število članstva 34, navzočih 23.

Predsednik tov. Kotnik pozdravi navzoče, zlasti še tov. nadzornika Lužnika, kakor tudi na novo pristopivši tovariš(ice) Pevnik Erno in Hanke Natalijo.

Zahvaljuje se vsemu članstvu, ki je vključ slabemu vremenu v tako lepem številu došlo na zborovanje. Vidi se, da imamo pred očmi dejstvo, da je medsebojno tovarištvu predpogoj uspešnega društvenega delovanja.

1. Predsednik poroča o novem šolskem zakonu. Kaj stalnega se zaenkrat še ne da povedati, počakati je treba še na pravilnik, ki bo izšel. Vemo pač iz zakona zaenkrat toliko, da se nam odpira široke polje novega dela. Z zakonom so se naložile učiteljski velike dolžnosti in predpisala mnoga dela tudi izven šole. Zato se bolj upravičeno upamo, da se nam bodo v novem uradniškem zakonu, ki se sedaj dela, zagotovili prejemi, ki bodo rešili učiteljsko vsakih skrbi za eksistenco.

2. Poročilo o seji širjega sosveta pada tov. predsednik.

3. Predavanje o domoznanstvu je odpadlo, ker je bil tov. Rozman zadržan. Namesto njega je predaval tov. Kotnik o temi: Vzgojna naloga šol. čtiva. — Predavanju je sledilo učiteljsko z zanimanjem in pažnjo.

4. Dopisi: Razpravljalo se je o sledečih dopisih poverjeništvu:

a) tišč se prispevkov za učiteljski pevski zbor. Sklene se, da se nakaže učiteljskemu pevskemu zboru za to leto neki gotov znesek. Članarino pa člani odklanjajo.

b) Glede Mladinske Matice. Predsednik navdušuje tovariše in tovarišice, da bi tudi

letos napeli vse sile, da ne samo da obdržimo lansko število, ampak da še število članstva (naročnikov) poskoči vsaj za polovico.

c) Nesporazum med uredniškim konzorcijem »Popotnika« in poverjeništvom. — Polnoma soglašamo s poverjeništvom.

d) Glede članarine za Učit. domova, nadalje o povračilu stroškov delegatom ter o načrtu novih pravil se pošlje poverjeništvu naše mnenje posebej.

5. Slučajnosti: Po tov. predsedniku je bil stavljen predlog da se izdela za naše društvo statistika, koliko letnih publikacij mesečnikov tednikov in dnevnikov ima članstvo naročeno. Sklene se, da bo tozadevne vzorce izdelal predsednik sam in jih nato razposlal na posamezne šole. Na prihodnjem zborovanju pa bo o tem podal kratko poročilo, ki pa se objavi tudi v »Učit. Tovarju«.

Prihodnje zborovanje se vrši 3. maja na Ljubnem.

Predsednik se zahvali tovarišem in tovarišicam za pazno sodelovanje in zaključil zborovanje.

Kotnik Z., t. č. preds. **Petrač Fr.**, t. č. tajnik.

LITIJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 8. marca t. l. na državnem učiteljskem v Ljubljani.

Statistika: Članov 104, navzočih 69, t. j. 67%. Ena članica je odšla iz okraja.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje s pozdravom na navzoče ter predstavi tov. H. Bračičevo kot predavateljico »Pedagoške centrale«, ki referira o pedagoškem kongresu v Helsinkiju. Odbor izreka predavateljici za zanimivo in izčrpno predavanje ponovno zahvalo na tem mestu.

Predsednik prečita došle dopise in predloge ter jih da v debato. Z večino glasov je bil sprejet predlog o prispevku za Učiteljski dom. Predlog o plačevanju potnih stroškov delegatom k skupščinam po novem načinu se odkloni ter vztraja, da se plačuje to kot doslej.

Glede natisa dr. Zgečevega članka o »pretepanju« se izreče večina proti.

Gmotni položaj podeželskega učiteljskega je očrtala jedrnatost tovarišica A. Olhoferjeva, nakar se je sprejela resolucija, ki zahteva:

1. Da nastopi poverjeništvu takoj na pristojnih mestih, da se izenačijo draginske doklade vsemu učiteljskemu z odpravo krivične odmere iste po razredih.

2. Posebne doklade naj se izposlujejo za izredno odročna hribovita službena mesta, koder so vsled oddaljenosti vse življenske in kulturne potrebe najmanj za 50% podražene.

3. Odtegljaji za nabavljajno zadrugo naj se ukinejo, kakor se je to pri drugih uradnih kih že zgodilo.

4. Poverjeništvu naj da vsebino resolucije v pretres ostalim učiteljskim društvom. Izvajanja tov. Olhoferjeve o gmotnem položaju podeželskega učiteljskega izidejo na željo članstva v posebnem članku v »Učit. Tovarju«.

M. Pelko, preds. **Z. Vrščaj**, tajnica.

KOZJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo 8. svečana 1930. ob 10. uri v Kozjem.

Statistika: Učiteljskega v okraju 50, včlanjenih 35, navzočih 23, t. j. 65%.

Tov. predsednik otvori zborovanje s tovariškim pozdravom na vse navzoče, posebej še novega člana Mirka Koželj.

Tajnica prečita zapisnik zadnjega zborovanja, ki se odobri.

Nato se prečitajo dopisi: Glede UGP podpisajo člani pristopnice — seznam se pošlje UGP, znesek 5 + 2 Din se nakaže s članarino vred.

Učit. pevskemu zboru se pošlje denar za celo leto. Predsednik razdeli med članstvo Ribičičevo mladinsko igro: »Kraljica palčkov«.

Tov. Donik je predaval »Faktor dela — evangelij življenja«. Povedal nam je, delati ni samotno, zlasti je poudarjal, kako se spoštuje delo v Ameriki, med tem ko se pri nas še marsikdo sramuje dela z rokami. Predsednik se mu za predavanje zahvali.

Nato je sledila živahna debata o novem šolskem zakonu in o izboljšanju učiteljskega gmotnega stanja.

Tov. Hernaus je primerjal plače učiteljskega pri nas z učitelji v Avstriji. Vsi imamo isto delo, a vendar so oni 60 do 80% boljše plačani.

Prihodnje zborovanje bo 5. aprila v Sv. Petru pod Sv. gorami.

Alb. Čok, t. č. preds. **M. Strašek**, t. č. tajnica.

ZBOROVANJE UČIT. DRUŠTVA ZA ORMOŠKI OKRAJ se je vršilo v Ormožu dne 10. marca t. l. ob 9. uri.

1. **Statistika:** Od 70 učiteljev(ice) v okraju je 65 članov društva in od teh je bilo navzočih 44 članov(ice), t. j. 68%.

2. **Situacijsko poročilo:** Tov. predsednik Ad. Rosina je omenil v svojem poročilu, da imamo izvanredno resne čase za svoj stan, ko snujemo nova pravila za svojo organizacijo, in se dela na novem uradniškem zakonu, ki bo naše gmočno stanje najbrž postavil na popolnoma novo podlago. Da bi te spremembe bile v korist nam in naši šoli, v tej želji najiskreneje pozdravlja vse navzoče.

Posebno pa je pozdravil na novo pristopivšo članico tov. Plavšak Marijo iz Središča in gosta učit. abs. Posega Bianco.

Tov. Angela Porekar je izstopila iz našega društva ker je nastopila svoje novo službeno mesto v Mariboru ter ji želi tovariš predsednik, da bi bila tam prav zadovoljna.

Predsednik poroča dalje, da je v petek dne 7. marca t. l. odmevala čehoslovaška republika radosti in proslav v čast svojega predsednika dr. T. G. Masaryka, ki so začele že predpreteklo nedeljo in ki pač še niso za-

ključene. Ni menda v vsej bratski republiki kraja, ki bi na ta ali oni način ne sodeloval na tem slavlju.

Tudi nam v Jugoslaviji je prezident dr. Masaryk mil in drag, saj nam je bil v najtežjih časih zvest in poztvovalec prijatelj, zagovornik in zaščitnik, predvsem pa je tudi on z vneto in gorečnostjo, kakor da bi bil redni sin jugoslovenskega naroda, pomagal, da je iz krvi svetovne vojne vznikla svoboda in ujedinjena Jugoslavija.

Med kulturnimi ljudmi ni človeka, tudi ne bivšega Masarykovega političnega nasprotnika, ki bi ne želel: da živi prezident Masaryk še dolga leta!

Nato so se prečitali in obravnavali zapisnik in došli dopisi.

3. **Samoizobrazba:** a) Tov. Porekar je predaval o »Kmetiskem vinogradništvu v ormoškem okraju« ter podal razvoj vinogradništva, razne neprimike in od pomoč v vinogradništvu.

b) Tov. Wengnerholz je predaval temeljito o podrobnem učenem načrtu za kmetško nadaljevalne šole, kjer je razpravljal vse p. n. kmetškega gospodarstva in kmetškega življenja.

c) Poročevalec tov. Klemenčič je ugotovil, da se je krožek Sv. Tomaž-Runeč sestel dvakrat, drugi krožki pa nobenkrat. Društveni predsednik apelira na članstvo, naj se na pomlad večkrat sestane.

4. **Sklepi in predlogi:** a) Tov. Klemenčič poroča o novih pravilih naše organizacije, ki se sprejmejo.

b) Tajnik poverjeništvu tov. Kobal je poročal o delovanju našega poverjeništvu, izvršnega odbora UJU, šolsko-upravnega odseka, o pravilniku, učenem načrtu, »Popotniku« in pojasnil mnogo vprašanj našega članstva.

c) Tov. D. Pintarič je stavlil sledeči predlog, ki je bil soglasno sprejet:

Učiteljsko ormoškega okraja izreka svojo popolno zaupanje poverjeništvu UJU Ljubljana.

d) Stroške svojih delegatov naj vedno krije vsako društvo samo.

e) Članarina za pevski zbor je že nakazana.

f) Razpravljalo se je o sklepu glavnega odbora Kmetijske družbe, ki pravi da ne more vsako postati redni član iste. Izredni član pa more zaprositi glavni odbor za dovoljenje, da ga pritegne k sodelovanju v odboru.

Ker je učiteljsko za gospodarski dvig našega naroda in ker smatramo, da je za kulturni napredek pogoj gospodarsko blagostanje, zato bi naj učitelji bili tudi redni člani, kakor je to prej bilo.

5. **»Naš rod« in Mladinska Matica.** Tovariš(ice) naj ne izpuste izpred oči koristi, ki jih imata mladina in učiteljsko od dobrega mladinskega lista in naj s poztvovnostjo hredo na delo, da se dvigne list v vsakem oziru.

Čas za nabiranje naročnikov Mladinske Matice je podaljšan do konca marca t. l. Nekateri šole pa izkazujejo že sedaj visoko število naročnikov (n. pr. Središče 120 izvodov).

6. **Slučajnosti.** Pri prihodnjem zborovanju dne 5. maja t. l. v Ormožu bo podala tov. A. Vadvajalova načrt za gospodinjstvo-nadaljevalne šole.

Ad. Rosina, preds. **Vlado Porekar**, tajnik.

POROČILO O ZBOROVANJU BELOKRANSKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA dne 15. februarja 1930. v Črnomlju.

Tovariš predsednik otvori zborovanje, ki so bili naj opozorjeni tovariši z okrožnice, pozdravi vse navzoče, predvsem novostopivša tov. Virnika Josipa in Plévelja Viktorja; priporoča pri debatah stvarnost, parlamentarizem in tovarištvo.

Vodi naj nas enotno načelo za enotno stanovsko organizacijo, ki jo moramo poživiti in dvigniti do one veljave, ki ji je v borbi za dosego naših smotrov nujno potrebna. Graja malodušnost nekaterih članov do organizacije, ki s tem le ovirajo njen napredek in izpodkopavajo temelje enotne organizacije, ki nam je danes bolj potrebna kot kdaj prej.

V srezi je 95 učnih moči, organiziranih 86, neorganiziranih 9, navzočih 53, kar znaša 61,6%. Opravičilo se je 5 tovarišev, med njimi tov. Zajec, zato se njegov referat stavi na dnevni red prihodnjega zborovanja.

Predsednik poda v kratkih potezah poročilo o seji širjega sosveta dne 5. januarja. V zvezi s poročilom sta bili prečitani dve okrožnici ljubljanskega poverjeništvu o delu izvršnega odbora v Beogradu pri sestavi pravilnika k šolskemu zakonu. Na podlagi teh okrožnic je odbor predložil sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta:

Osnovni šolski ter uradniški zakon, ki se ravnanje sestavlja, sta odločilna momenta v zgodovini našega stanu, ki imata zregulirati naše materialne in kulturne odnose v družbi v bodoče. Od kakovosti teh dveh zakonov je zavisno naše nadaljnje delo, nadaljnje življenje.

Edini kriterij v borbi interesov našega stanu je naša stanovska organizacija. Od njene življenske sposobnosti in taktike je odvisen tudi uspeh.

Upravičeno se je pričakovalo, da bo znal in umel izvršni odbor v Beogradu kot pravno-politični zastopnik zastaviti na merodajnem mestu vse svoje razpoložljive sile v borbo, kakor gre za stanovski biti ali ne biti, ter za vsako ceno izvojeval učiteljske pravice, ki mu gredo.

Ad 1. Z začudenjem in razočaranjem pa vidimo, da je večina izvršnega odbora v takem odločilnem trenutku odpovedala, da ne čuti niti razumevanja, niti volje za delo.

Zato učiteljsko B. U. D. obsoja to delo, oziroma nedelo in obžaluje, da je poleg častnih izjem izvolilo v vodstvo organizacije

tudi take člane, ki se ne zavedajo niti najosnovnejše tovariške dolžnosti, kaj šele naloge, ki so jo sprejeli z izvolitvijo. Ne opravičuje jih izgovor, ki ga navajajo. Obsojamo njihovo početje, ki kviri ugled vsemu stanu.

Kljub temu, da bi moralo članstvo reagirati in izvajati takojšnje konsekvence, nalaga svojem poverjeništvu, ki rešuje častno poverjeno mu nalogo, da zbere ves material ter nekorektnosti izvršnega odbora ter jih iznese na glavni skupščini.

Prečitani sta bili obe okrožnici UGP. Predsednik opozori tov. upravitelje, naj vroče učiteljskemu pristopnice za UGP v podpis, ter pozove članstvo, naj se z večjo vneto kot dosedaj sodeluje pri delu Mladinske Matice in »Našega rodu«.

Odbor je že z okrožnico opozoril članstvo na načrte za nova pravila UJU, in sicer: na onega, ki ga je izdelal izvršni odbor v Beogradu in onega ljubljanskega poverjeništvu ter zavzel v pogledu naše stanovske organizacije v bodočnosti sledeče stališče:

Smatramo, da morajo biti nova pravila, ki naj bodo temelj našemu nadaljnjemu stanovskemu življenju, na docela demokratični podlagi; zakaj le ta bodo vsebovala vse one atribute, ki jih mora vsebovati vsaka stanovsko zavedna organizacija, če hoče odgovarjati času, zahtevam in potrebam svojega članstva ter štiti in boriti se za njihove pravno-politične socialne in kulturne interese. Le taka pravila bodo tudi onemogočila vsako korupcijo in neljubna dejanja posameznika ali skupin na račun ostalega članstva.

To pa bo le tedaj, če bo z novimi pravili zajamčen vpliv vsega članstva na vodstvo stanovske organizacije ter osiguran svoboden in nemoten razvoj pokrajinskih organizacij.

Zato v celoti odklanjamo projekt, ki ga je izdelal Izvršni odbor UJU v Beogradu, ki je v bistvu dosedanjih pravilnik, ki je imel za posledico sestavo novih pravil ter ni vseboval niti enega gornjih atributov. Prisvajamo si pa načrt, ki ga je izdelalo ljubljansko poverjeništvu ter sprejel širji svet poverjeništvu UJU Ljubljane s spreminjevalnimi in dodatnimi predlogi k 2., 3., 5. in 9. členu, ki so bili vsi soglasno sprejeti.

Predlog lošaškega učiteljskega društva v okrožnici zaradi povrnitve potnih stroškov delegatom na pokrajinsko skupščino in seje širjega sosveta je bil soglasno sprejet.

Na pobudo odbora BUD je bil sestavljen pomočni odbor dosedanemu odboru tukajšnje okrajne učiteljske knjižnice v svrhu izpopolnitve iste. V odbor so se javili tov. Korenova, Mencej in Podražaj.

Na sklep članstva se bo odbor obrnil na kr. banskoupravo savske banovine v Zagrebu glede kreditiranja in organizacije štiritedenskega počitniškega kmetijskega tečaja za učiteljsko tukajšnjega sreza.

Članstvo je poverilo odboru nalogo, naj stopi v stike s tov. Martelancem, ki naj skupno organizirata pevski zbor tukajšnjega učiteljskega.

Blagajničarka opozarja vse na redno plačevanje članarine, ker je blagajna v kritičnem stanju.

Ad 2. Odbor je prejel spomenico, ki poziva vodstvo pokrajinske organizacije v Ljubljani, da zastavi vse svoje sile z ostalimi organizacijami ter korporacijami v slučaju, da bi bil z novim vseučiliškim zakonom kakorkoli prikrajšan slovenski jezik v našem visokoškolskem pouku in da bo v novem zakonu njegov obstoj zagotovljen.

Po krajši debati je bila spomenica sprejeta ter odposlana ljubljanskemu poverjeništvu.

Kot uvod k sodobnim šolskim vprašanjem ki bodo poleg stanovsko-političnih na dnevnem redu vsakega zborovanja je referiral tov. Mencej o bistvu potreb in poti naše samoizobrazbe. V prvem delu svojega referata je podal v kratkih potezah sodobnost kot produkt strahovitega prevrata, ki ga je izzvala svetovna vojna, ki pa je bil pojav v nepretrganem razvoju človeške družbe in imel za posledico izgubo materialnega in moralnega ravnotežja ter splošno disorientacijo sodobne družbe. Zato stopa na dan vse večja potreba, da najdemo ideološki kompas, ki naj bi nam omogočil orientacijo v sodobnem kaosu.

Na razvalinah tradicionalnih oblik so se pojavili novi vidiki, smeri in stremiljenja na šolskoorganizatornem, vzgojnem kakor didaktičnem polju, ki visijo kakor življenski imperativ nad nami in zahtevajo rešitve. Ključa do teh rešitev pa nam ne more nuditi ne psihologija, ne pedagogika, temveč družboslovje.

V nadaljnjih izjavanjih je tov. nadzornik Vizjak podal v kratkih potezah vsa pereča šolsko-didaktična vprašanja, kako zgraditi prehod od stare šole k novi. Predvsem je poudaril važnost na izbiro predmeta, okoli katerega naj se koncentrirajo vsa ostala učna snov, da bo ustrezala učenčevi duševni strukturi ter njihovim bodočim življenskimi potrebami. Stavljena mu vprašanja so dala dovolj snovi, da je podal mnogo potrebnih in uporabnih psihološko-didaktičnih migljajev.

Nato je podal upraviteljem nekaj navodil v šolski administraciji.

Ker je s tem dnevnim red izčrpan, zaključil tov. predsednik zborovanje.

Ljubič M., t. č. preds. **Dolenc St.**, t. č. tajnik.